

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 68E JAARGANG NO.9, SEPTEMBER 2007

ONZE VOGELS

De

osel

Kreta, eiland van de teugeldragers

Kreta, iedereen kent dit Griekse eiland als het uitgaansoord voor de Hollandse jeugd. Scooter rijden, stappen, veel drinken en dan je roes uitslapen op een van de prachtige stranden die dit eiland rijk is. In het naseizoen ondergaat Kreta echter een metamorfose die duurt tot ver in het voorjaar. Alle discotheken en strandtenten gaan dicht, waardoor Kreta weer even Kreta is van 50 jaar terug. Geen hossende toeristen meer te bekennen. De enige toerist die je zo nu en dan tegenkomt is een verdwaalde natuurliefhebber, zeg maar het eco/wandelaarstype.

Grootste eiland van Griekenland

Kreta heeft de echte natuurliefhebber ontzettend veel te bieden. Behalve de vele vogels (waar wij natuurlijk allemaal voor zouden gaan) vind je er ook exotisch ogende planten en heerlijk geurende bergkruiden zoals tijm, rozemarijn en salie. Het eiland is 260km lang en 60km breed. De hoogste bergketen op Kreta is maar liefst 2456m hoog. Het uitzicht hier doet dan ook vaak denken aan de zomerse Franse Alpen. Vele vogelsoorten komen ook overeen met die uit de Alpengebieden. Zo vind je er de alpenheggemus die te herkennen is aan zijn rossige flankveren en zijn leeuwenkachtige tsjirrip. En de inktzwarte alpenkauwen met hun gele snavels en bloedrode poten komen er in grote groepen voor, als uit de kluiten gewassen spreeuwen.

Oostkant

De uitgestrekte leegte van de oostkant van Kreta is overweldigend voor vrijwel iedere Nederlander die hier in een huurauto rondtoert. Ja daar zijn de Friese landweggetjes niets bij. Er lijkt wel geen einde te komen aan de licht glooiende bergjes met hier en daar een kudde geiten. De lezers onder ons die wel eens naar Schotland zijn geweest, begrijpen misschien waar ik het over heb. Vogels spotten is hier een eitje. De witte en gele kwikstaarten die met hun witgerande zwarte staarten tjlpend voorbijkomen. De razendsnelle rotszwaluwen winnen het echter. Ze halen onze auto moeiteloos in, het lijkt wel een spel voor hun. De rode patrijzen vinden onze auto minder aantrekkelijk. Ze rennen schichtig de weg af, als wij de bocht om komen.

Een groep van minstens 15 Europese bijeneters poest zich schoon op de elektriciteitskabels. Wat zijn het toch een exotisch ogende vogels, met hun Caribische blauwe borstveren en citroengele keel. Als gemaskerde bandieten vliegen ze af en toe op om jacht te maken op een voorbijvliegend insect. Na een acrobatische vlucht keren ze dan weer terug met in hun lange zwarte snavel een hommelt. Als een ijsvogel slaan ze deze langs de kabel voor ze de hommelt in zijn geheel naar binnen slikken.

Lasithiplateau

Voor de specialere vogelsoorten moeten we naar het Lasithiplateau. Dit ligt op circa 1,5 uur rijden van het bekende Chersonisos. Een schitterende tocht die zich omhoog slingert langs groene berghellingen die begroeid zijn met olijbomen. Het plateau ligt op een hoogte van 1000m en wordt omringd door bergwanden. Er lopen riviertjes over het plateau die worden aangejaagd door traditionele Griekse molentjes. Dit is de perfecte plek voor valken zoals de mooie donkere eleonoravalk en de iannervalk. Door de vele waterpoeltjes op het plateau vind je er ook kleinere soorten zoals de grijze en de gele gors, cirfgors, distelvinken en tientallen kleine zwartkoppen die ons met hun roodomingde bruine oogjes nieuwsgierig gadeslaan vanuit de bosjes. Ook zijn neefje de ruppels grasmus komt hier wel voor. Deze onderscheidt zich alleen door zijn witte snor en zwarte keel van de kleine zwartkop.

Westkust

De Westkant van het eiland wordt door velen beschouwd als het mooiste deel van Kreta. Hier bevinden zich de mooiste stranden, oude Venetiaanse steden zoals Chania en prachtige meren. Ter hoogte van Alkianos bevindt zich een enorm sinaasappelgebied van honderden hectaren groot. Je wordt hier gewoon dronken van de oranje-bloesemgeur. Tussen de sinaasappelbomen huizen vele vogels waaronder merels, grauwe en goodkopklauwieren en torenvalken.

Ja ja, ook onze huismus woont hier tussen de sinaasappelen. Je ziet ze hier eigenlijk overal op Kreta, de mus. Alsof ze massaal hierheen geëmigreerd zijn en geef ze eens ongelijk. Het is hier nog heerlijk wijds en warmer dan bij ons. Het heldere blauwe water van het Kournás-meer heeft een grote aantrekkingskracht op vogels. Vooral op reigersoorten die hier jagen op vis en jonge schildpadjes. De grote witte zilvereiger valt direct op. Om de wouwaap te spotten moet je echter wat meer moeite doen. Hij gaat geheel op in zijn omgeving.

Lammergier

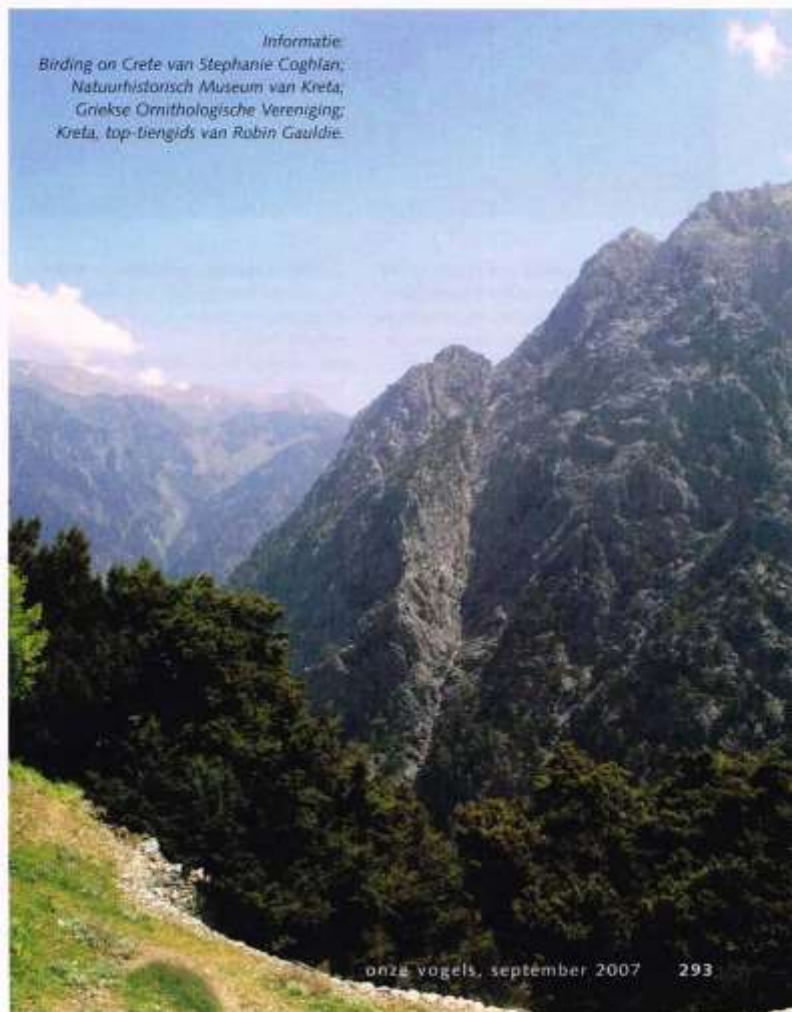
Zo'n 25km ten westen van Kournás bevindt zich de hoogste bergketen van Kreta, de Lefká Ori, vrij vertaald De Witte Bergen, 2453m hoog. Vele toeristen komen hier om de wereldberoemde

Samariskloof in 6 uur te bewandelen. Wij gaan hier natuurlijk om een heel andere reden naartoe. De gier der gieren. Het doel van de reis is de lammergier, ook wel Barbatus (gebaarde) of Halinarade (teugel-drager) genoemd. Met zijn spanwijdte van 2,80m behoort hij tot de grootste vogelsoorten in Europa. Kreta telt zo'n 30-tal van deze gieren, een wereldrecord. Geen enkel ander eiland telt zoveel lammergieren. De Grieken noemen hem tegenwoordig "Kokkalades" dat botteneter betekent. En dat is waar. Hun dieet bestaat voor circa 80% uit botten en merg. Iedere lammergier heeft zijn eigen "smidse" waarop hij de botten vergruist. Dit doet hij door de botten van grote hoogte te laten vallen. Om te voorkomen dat iemand anders er met de buit van door gaat, vliegt hij er in een spectaculaire spiraalvormige beweging achteraan. Het extreem zure maagzuur lost de versplinterde botten direct op. Er doen al eeuwen fabeltjes over de lammergier de ronde. De oudste stamt uit 456 v.Chr. De tragediedichter Aeschylus zou zijn gedood door een bot dat een lammergier op zijn hoofd liet vallen. De gier had zijn kale schedel verward met een steen. Dat de lammergier echt lammetjes, jonge geitjes en zelfs menselijke baby's zou eten, is ook een fabeltje. Het heeft er echter wel voor gezorgd dat hij met uitsterven wordt bedreigt. Veel gieren zijn aan hun einde gekomen door vergiftigd aas. Gelukkig worden zij tegenwoordig actief beschermd.

Tekst: Angelique Silva

Foto's: Cees Scholtz, Univision

*Informatie:
Birding on Crete van Stephanie Coghlan;
Naturhistorisch Museum van Kreta;
Griekse Ornithologische Vereniging;
Kreta, top-tengids van Robin Gauldie.*

Fokverslag van de emerald honingzuiger — *Nectarinia famosa* of Malachite Sunbird

sel

De honingzuigers vormen een familie van ca. 118 soorten, onderverdeeld in 5 geslachten. Honingzuigers (Nectariniidae) zijn zangvogels en verwant aan de Aziatische familie van de bastaardhoningvogels (Dicaeidae) en zelfs verwant aan de weervogels uit de oude wereld (Ploceinae).

De uiterlijke gelijkenis met bijvoorbeeld de kolibries is weer anders. Dit komt door de evolutie. Ze hebben onafhankelijk van elkaar dezelfde kenmerken ontwikkeld onder dezelfde omstandigheden. Net als kolibries hebben ze lange kwastachtige tongen en drinken ze soms, hangend in de lucht, uit bloemen. Ze zijn alleen minder wendbaar en kunnen niet achteruit vliegen en eten de nectar zittend op een tak. Ook het broedgedrag is anders. Kolibries zijn polygaam, honingzuigers zijn monogaam.

Hun nest is vaak bol- of peervormig. Het wordt gebouwd van gras en plantendelen samen met spinrag en vaak opgebonden aan een tak. Het gemiddelde legsel bestaat uit 2 of 3 eieren die door het vrouwtje ongeveer 14 tot 16 dagen worden broedend.

Het voedsel bestaat uit nectar aangevuld met kleine vruchtjes en insecten, die ze uit de lucht vangen of onder bladeren vandaan toveren.

De meeste honingzuigers leven in Afrika en de emerald honingzuiger is te vinden in bergachtige streken in bijna heel oostelijk en zuidelijk Afrika.

Het mannetje heeft verlengde staartveren die hem wel 10cm langer maken dan het vrouwtje, dat gemiddeld zo'n lengte heeft van 15cm. Andere honingzuigers leven verspreid over het grootste deel van Afrika. De meeste soorten komen voor in het midden en oosten van Azië en Australië.

De honingzuigers behoren tot de kleurrijkste vogels van de oude wereld. Ze hebben prachtige glanzende verenkleed in vele kleuren, die je verblinden in de zon. Het mannetje is vaak veel kleurrijker dan het vrouwtje, maar weer andere soorten, vooral die in het bos leven, zijn bescheidener van kleur. De grootte varieert van ± 7cm tot wel 26cm. Alle soorten hebben vrij korte afgeronde vleugels, de snavel is gebogen en fijn van structuur en ook verschillend in lengte.

In mijn volière met een afmeting van ± 3,5 bij 4m en een hoogte van 3m zit een koppel honingzuigers samen met een koppel Japanse nachtegalen en een koppel schamaalsters. In eerste instantie dacht ik dat de nachtegalen waren begonnen met een keurig kom-

metje in een kamervaren in de binnenvolière van 3 bij 1m 2,5m hoog, die helemaal aangekleed is met kamerplanten en grillige takken en boom-stroken. Maar er zat geen bodem in, wat mij verwonderde, dus nieuwsgierig afwachten. Pas toen er een mooi tunneltje aangebreid werd van allerlei materiaal, begreep ik dat de emeralds begonnen waren met de voortplanting. De bals is prachtig om te zien. Trillend op een tak met afhanginge vleugels om de knalgele schouderpluimen goed te laten zien, probeert de man het vrouwtje te veroveren. Ookhoudt hij zo de andere vogels uit de buurt en op afstand. Dit gaat zeer fel en heel snel en fanatiek. Nu volgen dagen van afwachten, want ze slopen een nest net zo vlug als dat ze het opbouwen. Tot mijn verbazing werd het hele nest afgebouwd en goedgekeurd. Nu heel voorzichtig met een klein zaklantaarntje erin gekeken en zie daar, ja hoor 1 eitje. De volgende dag nummer 2 en na nummer 3 ging de pop zitten broeden. Ze vloog er ook niet meer vanaf als ik de volière binnenkwam. (Dat

De

deed ik trouwens zo min mogelijk.) De man broedt niet mee, maar beschermt het nest door alles op afstand te houden met een felheid waar je ontzag voor krijgt. Dit is natuurlijk uniek, achter in je tuin een klein stukje Afrika. De pop maakt het broeden keurig af en ondertussen ga ik in de volière meer sproeien om de vochtigheidsgraad naar 70 tot 80 % te krijgen. Hoger gaat niet, want dan kun je ieder jaar een nieuwe volière bouwen.

Na ± 15 dagen was de pop er even af, toen ik nieuwe nectar (sunbird van Avian) neerzette, en kon ik even gluren. Mijn hart sloeg een keer over; er lagen 2 jonge vogeltjes in het nest. Ik greef mijn vogels Sunbirdnectar van Avian, samen met universeel delicaat en Tovo vermengd met kleine brokjes tahoe en daaroverheen nutriboost voor de nodige vitamintjes, aminozuren en mineralen. Daarbij een beetje buffalo's en meelwormen. Dit is het basisvoer. Maar nu moest het anders, want ze willen vliegjes en mijn fruitvliegjes voorraad was nog niet op peil. Wat wil je ook, als het nog maar april is. Nu wordt het

spannend en voor alle boeren en fietsers in de buurt van Oosterend op Texel lachwekkend, maar ook nieuwsgierigheid steekt de kop op. Want een kerel met in de ene hand een fiets in de eerste versnelling en in de andere een groot vangnet, gemaakt van een oude trouwjurk (niet de jurk, want die hangt nog op zolder), dwars door de berm te zien mountainbiken om zoveel mogelijk weideplankton te vangen, zie je niet alle dagen. Sommigen toetereven achter je, is goed bedoeld (humor), maar de route komt dan riskant dicht lang het slootje te lopen en remmen in de berm valt niet mee met één hand, zeker als het ook nog de voorrem is. U begrijpt het. Afijn de beelden flitsen al voorbij in uw hoofd, denk ik, en er verschijnt vast wel een glimlach op het gezicht. Maar we zetten door, op dammen kunnen we altijd nog overschakelen en de conditie gaat flink vooruit. Het heeft eigenlijk alleen maar voo(oor)delen. Ik denk dat doseren belangrijk is, dus dat wil zeggen vrouw en kinderen mobiliseren om gedoseerd over de dag dus ± 8 keer per dag door de berm gaan om te vangen. Dit werd gedaan en zonder de familie had ik deze prestatie misschien niet gehaald, waarvoor dank. Ik heb het nog even geprobeerd met de auto, ja gemakzucht, maar je moet dan aan de linkerkant van de weg rijden met een hand aan het stuur. Met de andere hand met het net door de berm proberen van alles te vangen. Dit ging best wel goed, totdat ik de bocht om moest en er allerlei paaltjes opdoken inclusief een tractor met een boer erop met een grijns op zijn gezicht. Dus dit is ook geen aanrader. Arjen gaat wel weer op de fiets, dat is toch gezonder!

Wat ik eigenlijk verwachtte was dat ze alles op één jong zouden zetten en de andere in de steek zouden laten. Deze ervaring heb ik met tangara's. Veel aanbod 2 eieren, weinig aanbod alles op één. Maar wij sluiten ze op,

dus het ligt aan ons, einde discussie. Het ging verder geweldig. Ze voerden ze allebei prima en ze groeiden best wel hard. Verbazend hoe alles maar groeit en op zijn plek komt. De man helpt nu ook met voeren wat hij voorbeeldig doet. Het is verbazend hoe ze de hele snavel volrijgen met vliegen en ze daarna in twee porties verdelen voor het jonge grut. Na 14 dagen komt de grote dag, ze vliegen uit. Ik had de vlag al uitgehangen en tot mijn grote verbazing deed het hele straatje mee. Wat zeg ik? Het was zelfs op tv, overal de vlag uit. (Koninginnedag dus voor diegene die het nog niet begrepen had). Het is een vermaak om te zien hoe ze al kunnen klauteren en een beetje vliegen, landen gaat nog niet zo, maar al doende leert men. Al na een paar dagen gaan ze al aardig vliegend door de binnenvolière. Ze zijn bijna net zo groot als de ouderpop, alleen ietsje

geler. Na een kleine week willen ze al nectar drinken en zelfs al zelf proberen vliegen te vangen. 10 x mis, maar ook regelmatig raak. Na een week eten ze veel minder vliegjes, dus hoef ik nog maar 4 x per dag vliegen te vangen. Dat vindt iedereen een prima idee, want het was best intensief 8 x per dag. Nu heb ik een theorieetje dat als ik doorga met vangen, de jongen snel op de nectar worden gezet door de ouders en zelf een nieuw nest gaan maken vanwege het aan-

bod. Maar dat is meer een theorieetje, dus afwachten. In ieder geval ben ik nu de trotse bezitter van twee jonge honingzuigers.

PS. Het theorieetje klopt toch. Er is een tweede nest gemaakt in een andere plant. De jongen kunnen er tot nu toe bij blijven en de man is (nog) niet agressief tegen ze. De jongen drinken nu helemaal zelfstandig nectar en gaan zelfs naar buiten om zelf wat te vangen. Het

volgende nest zal ik proberen te ringen. Maar het erie nest is het andere niet en zulk mooi weer in april is ook mazzel. Maar met een beetje geluk en wat kennis van zaken en gevoel kom je toch een heel eind en kunnen deze vogels ook op de lijst "plant zich voort in gevangenschap".

Groet Arjen Jongejan
Gosterend, Texel

Word jij onze nieuwe collega keurmeester?

Heb je als fanatiek liefhebber van tropische vogels, Europese cultuurvogels, kwartels, duiven of kromsnavels altijd al het gevoel dat je weet wat de goede vogels zijn en welke de wat mindere? Mag je graag met anderen over jouw vogelpassie praten, ben je leergierig en lid van de NBvV? Dan is keurmeester worden bij de NBvV misschien iets voor jou.

In het najaar van 2007 wordt er weer een intakedag gehouden door de Keurmeestersvereniging Tropische vogels en Parkieten waarvoor we je uitnodigen eraan deel te nemen.

Wat hebben we je te bieden?

- > Een prima opleiding tot keurmeester tropische vogels of tot keurmeester parkieten.
- > Een persoonlijke coach die je helpt tijdens je studie.
- > Een groep zeer bewaarde keurmeesters die als docent je vogelpassie met je delen.
- > Ben je eenmaal geslaagd voor deze basisopleiding, dan
 - kun je specialistische opleidingen volgen.
 - word je lid van een studiegroep in je omgeving
 - en kun je opfrisdagen volgen.

Wat vragen wij?

- > Behalve je passie voor de vogels die je zelf kweekt, moet je belangstelling tonen en enige basiskennis hebben van andere vogels.
- > Een normale kennis van de Nederlandse taal.
- > Vrije tijd om per jaar 10 lesdagen op zaterdag te volgen en bovendien een 5-tal bijzittingen doen tijdens keurdagen bij gerenommeerde keurmeesters.
- > Een leergierige instelling en de ruimte om thuis je te verdiepen in de lesstof.

Heb je vragen of wil je je inschrijven voor de intakedag, neem dan contact met een van de bestuursleden van de Keurmeestersvereniging Tropische vogels en Parkieten.

NEDERLANDSE BOND
VAN VOGELLIEFHEBBERS

Cor van Elven, tel. 0521.517108
Piet Ooijen, tel. 0168.326848
Francis Knesels, tel. 0181.614123

Kor Zegelaar, tel. 078.6154847
Peter Wijgerde, tel. 0416.276344
Berend Bosch, tel. 024/3785621

Speciaalclub Insecten- en Vruchtenetende Vogels

Aangesloten bij de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers

Amethystglanzspreeuw

Foto: De Jager-Helder

Spreeuwen - slot

Familie Sturnidae.

In dit laatste artikel, zoals eerder aangekondigd, een fokverslag van de koningsglansspreeuw en de amethystglansspreeuw.

Fok met de koningsglansspreeuw - *Lamprotornis regius*

Verspreidingsgebied: Oost-Afrika, van Ethiopië en Somalië tot Oost-Kenia en noordelijk Oost-Tanzania.

Biotoop: droge savannen, begroeid met doornachtige struiken.

Leefwijze: meestal in groepen, in de toppen van de bomen. In bepaalde streken zijn ze vrij schuw, in andere delen (natuurreservaten) weer erg tam.

Nest: in een boomholte met weinig nestmateriaal. Het aantal eieren kan variëren van 2 tot 6 stuks.

Behalve het werkelijk schitterend fel gekleurde verenkleed is deze spreeuwensoort getooid met een prachtige lange staart. Zijn aange-naam klinkend stemgeluid doet in het geheel niet denken aan het rauwe hese spreeuwengekwetter, maar is eerder liefelijk en melodieus om te horen. Ze kunnen echter zeker ook rauwe kreten slaken.

Verder is hun vertrouwelijke karakter en een totaal gebrek aan zenuwachtigheid een prettig verschijnsel. De geringe reactie op hun omgeving doet ze soms wel eens een beetje "dommig" lijken. Ze blijven echter steeds een toonbeeld van elegantie.

De ondervinding heeft me geleerd dat ze het best gedijen in een warme en droge omgeving, wat gezien hun leefbiotoop niet vreemd is. In een te vochtige atmosfeer kunnen ze last krijgen van gezwollen pootgewrichten. Dit euvel is overigens wel te genezen. Een droge zandbodem is verder aan te bevelen, aangezien ze zeer snel last hebben van luchtpijpwormen. Bij een droge bodem is hier absoluut geen sprake van. Men kan koningsglansspreeuwen in paren dan wel in groepjes samen houden. Ze zijn over het algemeen zeer tolerant ten opzichte van elkaar. De mannetjes zijn duidelijk forser en hebben een grotere, dikkere kop dan de vrouwtjes. De lengte van de staart is geen erg betrouwbaar onderscheidingskenmerk, daar ze gemakkelijk de staartpenen verliezen die vervolgens steeds weer aangroeien en dus zelden op volle lengte zijn.

Wat de voeding betreft zijn het zeer gemakkelijke kostgangers. ik houd ze in prima conditie op een goed universeelvoer vermengd met droeve en geraspte appel. Dit menu wordt aangevuld met goed gevoede meelwormen (bij voorkeur pas vervelde "witte"). De mannetjes willen graag met een meelworm in de snavel de vrouwtjes het hof maken.

Er werd gebroed in een nestblok met een hoogte van 40cm, een binnendiameter van 16cm en een invleggat van 5cm. Als nestmateriaal werd mos, sisaltouw en kokosvezel gebruikt. De broedtijd was 13 dagen en de jongen werden grootgebracht met meelwormen, buffalowormen, krekels en sprinkhanen. Daarbij werd tahoe ook met graagte opgenomen. Toen de jongen op een leeftijd van 21 dagen uitvlogen, waren ze nog dof bruinachtig. De ringmaat bij deze vogels is 4mm.

Fokverslag van de amethystglansspreeuw - *Cinnyricinclus leucogaster*

Bij de amethystglansspreeuw is het de man die zijn naam eer aandoet. De vogel wordt wel als een van de mooiste spreeuwen beschouwd. De kop, het bovenste deel van de borst, de rug en de staart hebben de kleur van de amethyst, een halfedelsteen. Afhankelijk van de licht-inval lijken de veren het ene moment donker paars, zelfs op het zwarte af, en dan weer blauw met een roze gloed. Staart en slagpenen zijn blauwachtig zonder weerschijn. De buikzijde is hagelwit, de poten en snavel zwart en om het geheel af te maken heeft de vogel nog een smalle heldergele ring rond de ogen. Het verenkleed van de pop is geheel anders van kleur, iets wat bij spreeuwen niet zo vaak voorkomt. De eerste indruk doet wel aan een klein uitgevallen zanglijster denken. De veren op de kop en de rug zijn voor een groot deel donkerbruin met lichtbruine randen. Het geheel maakt een gestreepte

indruk. De keel, borst en buik zijn wit met donkerbruine verticale streepjes. De vleugels hebben een aantal roestbruine veren die alleen in de vlucht te zien zijn. Poten en snavel zijn net als bij de man zwart. Ook heeft de pop een gele oogring. Opvallend is verder de heldergele snavelbasis die ook bij volwassen poppen de indruk wekt dat het om jonge, net uit het nest gekomen vogels gaat. De amethystglansspreeuw is iets kleiner dan onze gewone inlandse spreeuw.

In het wild komt de vogel in grote delen van Afrika bezuiden de Sahara en in het uiterste zuidwesten van het Arabische schiereiland voor. Hij kiest daar open bosland uit, waarbij menselijke nederzettingen niet worden geschuwd. In de dichte regenwouden van de Kongo komt de soort niet voor. Als de levensvoorwaarden het gehele jaar door gunstig zijn, vindt er geen trek plaats. In sommige streken zijn de vogels echter gedwongen om in de droge tijden van het jaar uit te wijken naar gunstiger oorden. Het voedsel bestaat uit vruchten en insecten. De amethystglansspreeuwen zoeken dit voedsel voornamelijk in de boomkruinen. Ook zijn er wel waarnemingen van amethystglansspreeuwen die insecten in de volle vlucht vingen. Ze komen maar zelden op de grond. Zoals de meeste spreeuwen zijn het holenbroeders. Als bijzonderheid geldt dat de amethystglansspreeuwen mest van olifanten, ezels of paarden in hun nestholte dragen. Op de laag mest wordt vervolgens van groene bladeren een nest gemaakt. Voor zover ik heb kunnen nagaan, is er al in de dertiger jaren van de vorige eeuw mee gebroed. Het blijkt een sterke vogel te zijn die geen ingewikkelde verzorging vraagt.

Mijn eerste koppel kocht ik in november op een vogelmarkt. Het waren kerngezonde vogels die echter slecht in de veren zaten. Na de rui, die pas op het einde van de winter begon, zagen ze er piekfijn uit. Helaas begon de man enkele maanden later te kwakkelen. Een van zijn ogen ging dichtzitten en toen ik hem na enkele dagen eindelijk kon uitvangen, bleek er een fikse ontsteking te zitten. Ook zat de vogel onder de veerluis. De luizen werden met succes bestreden, voor de oogontsteking was het blijkbaar al te laat. Halverwege het nieuwe jaar ging de man dood. In het najaar kon ik een nieuwe man kopen die pas in april ging ruien. In mei was de vogel echter in topconditie. Blijkbaar is dit de gewone gang van zaken, aangezien ook de pop altijd omstreeks deze tijd ruide. In het wild blijkt het tijdstip waarop geruid wordt, per gebied sterk te verschillen.

De vogels zijn gehuisvest in een kamer op de eerste verdieping van een woonhuis die eigenlijk als slaapkamer bedoeld is. Langs de muren van deze kamer staan kooien met voornamelijk kanaries en valparkieten. De vrije ruimte wordt bevolkt door een koppel zilveroomachtgalen en de amethystglansspreeuwen. Beide soorten kunnen goed met elkaar overweg. Een enkele maal wil een nachtegaal bij de voerbak wel eens naar een spreeuw dreigen, de spreeuw reageert daar echter niet op en eet gewoon door. De vogels vinden zitgelegenheden en schuilplaatsen in enkele grote planten die in plantenbakken zijn geplaatst. Een groot raam dat de gehele bovenste helft van de buitenmuur beslaat, laat onbelemmerd het zonlicht binnen. Een kleiner raam voorzien van een gazen afscheiding zorgt voor verse lucht.

Deze manier van huisvesten heeft enkele voordelen. Ten eerste ben ik niet afhankelijk van weer en wind. Verder kan het voeren van levende insecten eenvoudig plaatsvinden door de insecten in de kamer los te laten, ze kunnen immers nauwelijks ontsnappen. Een groot nadeel is er echter ook. De vogels beschouwen zo'n kamer als hun territorium en als ik daar binnenkom verandert hun gedrag onmiddellijk. De spreeuwen vliegen dan naar een van de hoogste zitplaatsen die ze kunnen vinden en "bevrozen" daar. De nachtegalen reageren overigens minder sterk op mijn aanwezigheid. Vogels die in een volière zijn gehuisvest gaan bij menselijke aanwezigheid meer hun eigen gang, zolang men ze maar van buiten de volière observeert.

Het voedsel bestaat uit universeelvoer, fruit, honing en levende insecten. Het universeelvoer staat het gehele jaar door ter beschikking. In het najaar, de winter en het vroege voorjaar wordt het ook wel in ruime mate opgenomen. Zodra ik echter in het voorjaar overga op

Amethystglansspreeuw

Koningsglansspreeuwen

Amethystglansspreeuw

het voeren van meer insecten, neemt de belangstelling voor het universeelvoer af. Gedurende de broedtijd wordt er bijna niet van gegeten. Het fruit, meestal appels, en de honing meng ik in een blender tot een papje. Als het mogelijk is voeg ik dode insecten aan dit papje toe. Meestal heb ik in de diepvries volwassen treksprinkhanen en darrenbroed in voorraad, ze worden mee gemalen in de blender. Het mengsel gaat na enkele dagen lichtjes gisten. Ik heb de indruk dat de vogels deze lichte gisting op prijs stellen, vaak beginnen ze pas van het papje te eten als de gisting inzet. Bij een te sterke gisting, hetgeen zich uit in het rijzen van het mengsel en het afgeven van een duidelijke gistinglucht, verliezen de vogels de belangstelling voor dit voer. De hoeveelheid honing in het mengsel is bepalend voor de mate van gisting. Op twee appels is toch wel zo'n 300 gram honing nodig. Het hoge suikergehalte in de honing houdt de gisting namelijk in de hand. Het mengsel wordt gedurende het gehele jaar gegeten. De levende insecten bestaan voor het belangrijkste deel uit kleine en middelgrote larven van de Afrikaanse treksprinkhaan. De volwassen treksprinkhanen en de grotere larven worden door de spreeuwen niet opgenomen. Zeker in de broedtijd worden er per dag honderden van deze larven gegeten, waarbij opgemerkt moet worden dat de nachtegalen in deze tijd, met of zonder jongen, ook geheel op levend voer overschakelen. De sprinkhanen vormen het onmisbare basisvoedsel, omdat ze in iedere gewenste hoeveelheid te kweken zijn. Het voedsel van de sprinkhanen bestaat in de broedtijd van de vogels voornamelijk uit gras, bladeren van de wilg en tarwekiemen. Een tweede belangrijke bron van levend voer is darrenbroed. Darrenbroed wordt ter bestrijding van een mijtziekte aan bijenvolken onttrokken. In de raat is het enkele dagen houdbaar. Dit voedsel is niet altijd beschikbaar terwijl er op bepaalde momenten een overschot is. In het laatste geval wordt het ingevroren en aan de fruithoningpap toegevoegd. Het darrenbroed wordt door de bijen voornamelijk met nectar en stuifmeel gevoed. Vliegen, die eveneens voornamelijk van nectar leven, vormen ook een goede voedselbron. De vliegen worden in een vliegenvaal gevangen en in de kamer losgelaten. De spreeuwen leren al snel dat ze de vliegen voor het raam kunnen wegvangen. De vliegen staan echter alleen maar ter beschikking als het weer gunstig is. Dat geldt niet voor de wasmot. In enkele grote emmers stop ik oude bijenraten waaraan ik wat stukken karton toevoeg om de wasmotrupsen de gelegenheid te geven zich te verpoppen. In het deksel van de emmer bevindt zich een stuk gaas voor de noodzakelijke verse lucht. Tegen de avond, de motten zijn dan het meest actief, trek ik een emmer open en vliegt er een zwerm motten de kamer in. De vogels zijn hier werkelijk gek op. Als er wasmotten rondvliegen laten ze hun gereserveerdheid varen en gaan ze erachteraan, terwijl ik nog in de kamer aanwezig ben. De spreeuwen vangen ze in volle vlucht. Zelfs achtervolgen ze de motten op de grond hetgeen tegen hun gewoonte is. Ook de rupsen van de wasmot worden goed opgenomen. Deze rupsen eten bijenwas en de afvalstoffen van het bijenvolk die ze daarin vinden. De motten nemen geen voedsel tot zich, ze leven van de voorraden die ze als rups hebben opgeslagen. Meelwormen voor ik slechts mondjesmaat, de voorkeur gaat dan uit naar witte meelwormen of poppen. De meelwormen worden gevoerd

met opfokmeel voor kuikens, brood en appel. Tenslotte wordt er voor de noodzakelijke afwisseling nog allerlei kruipend en vliegend gedier gevoerd hetgeen ik kan verschalken; zweefvliegen, motten, torretjes, rupsen, vliegende mieren, luizen, spinnen etc.

De spreeuwen hebben in de vogelkamer altijd de beschikking gehad over twee nestkasten. De afmetingen van deze kasten zijn ongeveer 18 bij 15cm bodemoppervlak en 25cm hoogte, alles binnenmaten. De kasten hebben vleggaten van 5,5cm en 5cm doorsnede. Een kast staat op ongeveer 2m hoogte op een vogelkooi, de andere kast hangt op een hoogte van ongeveer 1,70m aan de muur. Twee jaren vertoonden de vogels geen enkel teken van broedgedrag, ook niet toen de man nog in goede conditie was. Met de nieuwe man lukte het ook niet. Nadat de vogels in april hevig in de rui waren geweest, begon ik in mei van dat jaar toch wat hoop te krijgen. De man zat namelijk veelvuldig te zingen, iets wat hij voor die tijd niet deed. In juni zag ik zowel de man als de pop met kleine takjes rondvliegen. Bij controle van de nestkasten bleken deze allebei nestmateriaal te bevatten, voornamelijk harde stoffen zoals takjes, grof hooi en uitgedroogde vogelmest. Aangezien ik toen nog niet op de hoogte was van de gewoonte van de amethystglansspreeuw om mest in het nest te slepen (dit wist ik pas nadat ik het boek Starlings and Mynas van Feare en Craig gelezen had, een boek waaruit ik overigens veel informatie voor dit verslag heb geput), verkeerde ik in de veronderstelling dat het de vogels ontbrak aan geschikt nestmateriaal. De zachtere stoffen die ik aanbood werden echter niet gebruikt. Wel werd er na enkele dagen in het harde materiaal in een van de nestkasten een kuiltje gemaakt en bekleed met wat zachter hooi. Op 13 juni lagen daarin 3 eieren, licht blauwgroen met bruine vlekjes en ongeveer 2,5 bij 1,75cm groot. De vogels gingen overigens na het leggen gewoon door met het aanslepen van nestmateriaal. De eieren werden op 18 juni geschouwd, er bleek maar één ei bevrucht te zijn. Op 26 juni lag dit ei aangepikt met een geheel volgroeid maar dood jong erin op de vloer van de vogelkamer. De beide onbevruchte eieren heb ik toen verwijderd. De vogels keerden echter niet meer in de nestkasten terug.

Het volgende seizoen begon weer met de gebruikelijke rui in april. In de vogelkamer plaatste ik nu een bak met paardenmest, waarin meteen al gewroet werd. Het was mij niet duidelijk of dit het werk was van de spreeuwen of van de nachtegalen. De man liet weer regelmatig zijn zang horen. Op 21 mei nam ik voor het eerst waar dat de pop met nestmateriaal rondvloog. In een van de kasten werd weer het bekende harde materiaal verzameld, voornamelijk kleine takjes, grof hooi en deze keer ook houtspaanders. Drie dagen later lag dit materiaal ook in de andere kast. Tevens werden er nu droge paardenmest en verse groene blaadjes van een Ficus benjaminii aangevoerd. Zowel de man als de pop nam deel aan de nestbouw. Vanaf 7 juni beperkten de vogels hun bouwactiviteiten tot een van de beide kasten. Deze kast werd nu gevuld met een laag van ongeveer 5cm dik, terwijl zich in het midden tegen de achterwand van de kast een klein kuiltje bevond. Zowel de man als de pop werd steeds brutaler, ze ving insecten in mijn bijzijn. Het eerste ei werd op 10 juni gelegd, 11 juni volgde het tweede. 's Avonds bleek dat beide eieren

jonge amathistglansspreeuwen

Foto: Ludo Brands

waarschijnlijk al bebroed werden, ze voelden namelijk warm aan. Het derde ei kwam op 13 juni. De vogels gingen nu ook zachter hooi aanslepen, de eieren kwamen steeds meer in een kuiltje van hooi te liggen. Ook de aanvoer van groene blaadjes ging gestaag door. Bij het schouwen op 17 juni bleken twee eieren bevrucht te zijn. Inmiddels is wel duidelijk dat ik dagelijks in de nestkasten gekeken heb. De vogels hadden daar geen moeite mee. Wel kwam de pop, nog voordat ik de vogelkamer betrad, van het nest. Ze kon me blijkbaar horen aankomen. Ze ging ook niet eerder weer op het nest dan nadat ik vertrokken was. Ook was het opvallend dat de man meteen als ik de kamer binnenkwam enkele luide fluittonen liet horen. Daarbij maakte hij trillende bewegingen met zijn vleugels. 's Ochtends, 24 juni, waren er dan twee jongen. Ze waren rozerood en hadden bijna geen dons op het lichaam. Beide oudervogels gingen met voedsel de nestkast binnen. Nu heb ik tijdens het kweken van zilveroornachtlegalen de ervaring opgedaan dat het insectenvoer te arm aan kalk is. Eenmaal uitgevlogen leden de jonge zilveroorn aan kromme pootjes en misvormde snavelletjes. De kwaal is te voorkomen door in de eerste dagen na het uitkomen kalk bij te voeren. Daartoe krabde ik met een mesje een stuk sepiá af. Het poeder strooide ik vervolgens op het darrenbroed, dat altijd een beetje vochtig is, of op vochtig gemaakte meelwormen. De spreeuwen maakten het mij nog makkelijker op dit punt. Bij controle van de nestkast begonnen de jongen te sperren. En sperren kunnen ze! De eerste dagen bestaan ze voor het grootste deel uit bek. Met behulp van een pincet heb ik ze wasmotrupsen gevoerd die ik eerst door het sepiapoeder had gehaald. Ook darrenbroed dat op dezelfde wijze was behandeld ging er zonder problemen in. Ik had op deze wijze de zekerheid dat de jonge spreeuwen niet aan kalkgebrek zouden gaan lijden. Onmiddellijk nadat een jong het voedsel had doorgeslikt, stak het zijn achterlijf omhoog en kwam de ontlasting van een vorige maaltijd keurig netjes in een zakje verpakt te voorschijn. Het bijvoeren lukte echter maar een dag of drie, daarna wilden de jongen niet meer sperren als ik de kast opendeed. De kleur veranderde nu ook: de kopjes, de vleugeltjes en een streep over de rug werden veel donkerder. Een van de jongen heb ik op 28 juni tegen de avond een donker gemaakte ring, maat 4mm omgedaan. Aangezien ik niet wist hoe de oudervogels hierop zouden reageren, het is immers mogelijk dat ze de ring met het jong eraan uit het nest gooien, wilde ik er niet meteen alle twee de jongen aan wagen. Het ging echter goed. De volgende dag heb ik het andere jong van een eveneens donker gemaakte ring voorzien. Later op de dag was een der jongen zijn ring weer kwijt. Ik heb hem opnieuw

geringd zonder de ring eerst donker te kleuren. Ook dat ging goed. Hoewel de oudervogels de nestkast pijnlijk schoon hielden, lieten ze de ringen dus ongemoeid. Opvallend is wel dat ze ijverig bleven doorgaan met het aandragen van nestmateriaal. Op 1 juli openden de jongen hun ogen en kwamen de eerste slagpennen aan de vleugeltjes door. De eerste veertjes aan de buikzijde waren op 4 juli te zien. De jongen begonnen vanaf die tijd in toenemende mate paniekerig te reageren als ik de nestkast opende. Blijkbaar begonnen ze waar te nemen wat er om hen heen gebeurde. Ik ben dan ook terughoudender geworden met de dagelijkse inspecties, omdat ik niet het risico wilde lopen dat de jongen in paniek de nestkast zouden verlaten. Op 11 juli waren de jongen volledig in de veren, alleen de staartjes waren nog erg kort. Twee dagen later vlogen ze uit. Eerst fladderden ze her en der door de vogelkamer, ze botsten overal tegenaan. Dat gaf ook wat paniek bij de andere vogels. Voor het eerst hoorde ik nu de alarmkreet van de amethistglansspreeuw: de man stootte een door merg en been gaand gekrijs uit. De jongen waren binnen een dag echter al veel handiger in het vliegen en het plaatsnemen op takken. Omdat ze doodstil bleven zitten, waren ze maar moeilijk te zien. De kleur van hun verenkleed is bijna gelijk aan dat van de pop, alleen zijn de lichtbruine randen rond de veren op de rug veel breder. De strepen op de borst en buik lijken ook groter. Toen na enkele dagen de staarten op lengte waren, was het onderscheid met de pop maar erg klein. Ik heb maar één keer kunnen waarnemen dat de pop de jongen nog voerde. Dat was op 28 juli. Op 6 augustus zag ik dat een van de jongen achter een wasmot aanging. Het fruit/honing/insectenpapje werd ook steeds meer aangesproken, het is dus aannemelijk dat de jonge spreeuwen ook hiervan aten. De grote vraag was nu of de jongen mannen of poppen waren. Zoals al eerder gezegd, ruien de vogels in Afrika op zeer verschillende tijdstippen. Als de jongen niet eerder ruien dan in april van het nieuwe jaar, zal ik waarschijnlijk tot dan moeten wachten om zekerheid te krijgen over hun geslacht. Afwachten dus.

Wij kunnen ons voorstellen, dat er mensen zijn die graag meer informatie wensen en/of met deze soort vogels zouden willen fokken. Voor meer informatie zie onze website: www.vogelspeciaalclub.nl

Redactie Vogelexpressie / Bestuur Speciaalclub Insecten- en Vruchtenetende Vogels

Bijzondere kweek met de maskergoudvink (*Pyrhula erythaca erythaca*)

De maskergoudvink heeft bij mijn weten twee ondersoorten en dat zijn de *P.e.wilderi* en de *P.e.owstoni*.

De nominaatvorm heeft een lengte van zo'n 15cm en komt voor in delen van de Himalaya, China en Taiwan. De man heeft net als de pop een zwart masker om het zwarte oog. Beide hebben een zwarte snavel, zwarte vleugel- en staart-pennen, waarover ze in de broedtijd een iriserende glans hebben. Bij de staart zijn ook witte vlekken te zien. De man heeft helderwitte vlekken in de vleugels, bij de pop echter zijn deze vlekken meer bruinachtig. Achter het masker is bij beide vogels een witte rand te vinden die overgaat in een grijze kopkleur en het mooist tot uiting komt bij de man. De pop is verder overwegend bruin en heeft een witte aarsstreek. De man heeft een oranjeborst dat doorloopt tot aan de inplant van de poten en van daaruit is de man wit tot aan de onderkant van zijn staart. De kleur van de man gaat in gevangenschap achteruit en als men dan geen kleurstof geeft, zal de buik okergeelachtig worden.

In de jaren tachtig en begin jaren negentig zagen we de maskergoudvink regelmatig bij handelaren en ook bij de liefhebbers. Na het vrijgeven als cultuurvogel van de Europese goudvink, zijn de uitheemse goudvinken

minder in de belangstelling komen te staan bij de liefhebbers.

Ook heeft het er mee te maken dat de import van uit Azië zeer beperkt geworden is, zeker met de nu heersende vogelgriep. Hier is dus een belangrijke /noodzakelijke taak weggelegd voor ons vogelliefhebbers om met deze soorten te kweken en hopelijk draagt dit artikel ertoe bij succesvol te zijn met de kweek van uitheemse goudvinken. In de natuur is het een schuwe vogel die te vinden is in de nu nog talrijke bossen en wouden. De vogels maken een nest dat goed verborgen ligt in struiken of bomen en deze nesten zijn te vinden op zo'n 1 tot 3m hoogte. Het nest is gevlochten van dunne twijgjes en allerlei andere plantaardige delen. In het nest worden in totaal drie eitjes gelegd en bij uitzondering wordt er nog een vierde bijgelegd. De jongen worden uitgebroed in 12 tot 14 dagen en na nog eens zo'n periode vliegen ze uit. Ze worden nog enige tijd daarna gevoerd door de ouders. Een tweede nest wordt gemaakt als de omstandigheden waarin de vogels zitten, ideaal zijn.

De vogels zijn in hoofdzaak zaadeters, maar voor een besje of een lekker dierlijk hapje halen zij hun snavels ook niet op. In de natuur worden de jongen de eerste

dagen met dierlijk voedsel gevoerd dat langzaam overgaat naar besjes, knopjes en zaad. Als de broedtijd erop zit, vormen de oudere vogels en jongen grote groepen. Deze vallen als de broedtijd weer aanbreekt, weer uiteen.

De kweek

Beide vogels waren import en na aankoop in september werden ze meteen buiten in de volière geplaatst. Op 31 mei begon het koppel de eerste tekenen van genegenheid voor elkaar te laten zien. De man liet zijn gebrabbel en zang veelvuldig horen en er werd met regelmaat gebekt. Soms ging dit ook gepaard met voedseloverdracht. Op 28 juni zie ik een paring die vrij lang duurde en na deze daad werd er een duetje gefloten door beide vogels. Op 2 juli zie ik zowel de man als de pop met kokosvezel in de bek, de man is de aanwijzer en laat een strootje vallen in het goudvinkkapelkastje met daarin een touwnestje dat bevestigd was aan een kommetje van staaldraad. De pop maakte van de kokosvezels een gedraaid nestje zonder de hulp van de man. Het nest was af op 5 juli. Het eerste ei werd op 6 juli gelegd in de avond en dit ei heb ik meteen geraapt en vervangen door een kunstei. Op 9 juli was het derde en laatste ei gelegd en alle eieren werden dan ook gelijk gezet. De eieren

pop geknipte

man geknipt

Maskergouldvink-jongen

waren vuilwit met daarop roodbruine spatjes. Op 21 juli kwamen de 3 eitjes uit. De jongen zijn dan lichtroze. Het aangeboden voer bestaande uit gouldvinkmengeling met daarbij witte meelwormen en pinky's werd nu aangevuld met eivoer dat ze al ver voor het broedseizoen hebben leren eten. Ook gaf ik zakken vol paardenbloem- knoppen. Het paardenbloemzaad vond grelig aftrek tezamen met de witte meelwormen gedurende de eerste 5 dagen en daarna werd ook eivoer en zaad aan de jongen gevoerd door de ouders. Op een leeftijd van 5 dagen heb ik de drie jongen geringd met een 2,9mm ring voorzien van een ventielslangetje. Zowel de man als de pop voeren fantastisch en de krop van de jongen zit barstens vol voer. Dit fenomeen is voor een kweker die hoofdzakelijk insecteneters kweekt, een rare gewaar-

gknijpte enkele jong

wording, omdat de krop van de insecteneters nooit vol zit.

Op 5 augustus zitten de jongen op de nestrand en tegen de avond waren ze daadwerkelijk uitgevlogen. De jongen zijn nu bruin met een klein zwart maskertje, de vleugel- en staartpennen zijn zwart. Het staartje is echter nog niet volgroeid.

De man voert nu de jongen alleen en tussen het voeren door vindt hij ook nog de tijd om de pop het hof te maken en met haar te paren.

De tweede ronde start op 9 augustus met het eerste ei dat in het oude nest was gelegd dat nog brandschoon was na de eerste ronde. Op de foto zijn de eieren te zien van de tweede ronde en als u goed kijkt, ziet u alleen vuil op het stokje voor de nestrand. Ronde twee resulteerde weer in drie eieren die vervolgens weer allemaal uitkwamen op 25 augustus. De jongen werden op 29 augustus geringd.

Voor mijn gevoel werd het allemaal veel te laat in het seizoen en ik verwachtte een ommekeer in deze zeldzaam mooie zomer. Aangezien de jongen er al waren, besloot ik het nest en de oudervogels in een binnenbroedkool onder te brengen met de afmetingen van ongeveer 1m breed, 50cm diep en 60cm hoog. Om zo te proberen deze ronde ook groot te krijgen. Mijn gevoel en de telekstberichten waren juist geweest, want het weer sloeg om en het werd nat in Nederland, maar de jonge maskertjes zaten lekker droog en kwamen allemaal tot volledige wasdom. Van dit laatste nest had ik een pop aangehouden om te proberen in het hierop volgende broedseizoen de maskergouldvink alleen in de broedkool te kweken. De oudervogels en de overige jongen gingen naar een goede kennis die inmiddels een goede vriend is geworden. De e.k. pop die bij mij thuis in de broedkool was uitgevlogen maar eigenlijk in de buitenvolière is geboren, heeft nooit meer in een andere kool of vlucht gezeten, dus wist niet beter dan de kool waarin zij op dat moment verbleef. De pop kreeg een importman als partner en samen hebben ze twee nesten grootgebracht, wat resulteerde in 5 jongen. Over een periode van twee broedseizoenen heb ik dus uit twee koppels 11 jongen gekregen die zowel in de buitenvolière als in de broedkool binnen geboren werden.

De vogels die bij mijn maatje zaten, hebben last gekregen van ziekteverschijnselen die we hebben proberen te bestrijden met Es83 e.d. Waarschijnlijk waren de vogels die aangekocht werden en alle importvogels waren, al ziek van hun gemaakte reis en hij verloor hierdoor alle importvogels en enkele door mij gekweekte vogels. De oude vogels en de gekweekte vogels hadden bij mij nooit medicatie of voedingssupplementen gekregen, want dit was juist de reden geweest waarom ik in het verleden gestopt was met de kweek

Maskergouldvink

van o.a. putters, gouldvinken en groenlingen. Ikzelf vond het gewoonweg niet leuk meer om de vogels "preventief" te kuren. Wat ik u niet wil onthouden, is het volgende. De import van maskergouldvinken staat eigenlijk stil en ik denk ook dat in de toekomst niet of nauwelijks meer import zal plaatsvinden met alle perikelen die we vandaag de dag meemaken. Dus wees niet zo eigenwijs als ik en probeer al het mogelijke te doen wat in uw macht ligt en kuur deze vogels om ze te behouden in onze volières. Want deze vogels verdienen naar mijn mening een plekje in onze hobby. Voor mij is deze vogelsoort verleden tijd, want ik ben op zoek gegaan naar een voor mij weer nieuwe uitdaging.

Tekst: Arie Bakker te Dordrecht
Foto's: Farn.Bakker

Maskergouldvink-nest

Over kanaries gesproken

Dit artikel gaat over de technische gevolgen van invoering nieuwe waterslagerkeurlijst.

In een eerder artikel is aangegeven welke wijzigingen zijn aangebracht op de nieuwe keurlijst waterslagers.

Voor de liefhebber heeft dit weinig gevolgen, voor de keurmeesters ligt dat anders. Verandert er dan iets aan het keuren? Nee, niet echt, in ieder geval niet inhoudelijk. Het principe van ons keursysteem is opgesloten in de driedeelbaarheid. Hiermee wordt bedoeld het aantal aan een toer of toonstuk toe te kennen punten, verdeeld in drie "ranges": voldoende, goed en zeer goed.

Dat was de basis, dat is de basis en blijft de basis van ons keursysteem.

Tijdens de keuring zal de keurmeester zichzelf continue de vraag stellen wat de beoordeling van de toer is: is deze voldoende, goed of zeer goed? Als de vraag is beantwoord, volgt er direct een nieuwe. Stel dat de toer valt in de klasse "goed", wordt deze dan onder, midden of boven in de range geplaatst? Op dit moment en met de huidige keurlijst betekent het verschil van één punt in de waardering uiteindelijk drie punten verschil in het eindtotaal. Dat heeft te maken met het maal 3 vermenigvuldigen van het subtotaal aantal punten aan het eind van de keurlijst. Bij de nieuwe keurlijst is er meer ruimte een toer op de juiste wijze te waarderen. Bij deze nieuwe keurlijst is het maximaal te behalen aantal punten per toer of toonstuk direct met drie vermenigvuldigd. Neem als voorbeeld de **kloddende waterslag**. Op de huidige keurlijst kan een keurmeester maximaal 12 punten toekennen en op de nieuwe keurlijst zijn dat maximaal 36 punten. Dat zal gevolgen kunnen hebben, wat ik met een voorbeeld wil uitleggen.

Gebruik huidige keurlijst.

Stel dat twee keurmeesters eenzelfde stam vogels keuren, beiden zijn het eens over de kwaliteit en zanglust van de vogels. Toch is er bij een van de toeren, zeg de rollende waterslag, een verschil in de beoordeling. Beide keurmeesters geven de toer de kwalificatie "goed", (dat wordt beoordeeld met 4, 5 of 6 punten) de een geeft 5 en de ander 6 punten. Maximaal aantal te behalen punten is 9. Verder zijn alle vier de vogels gelijk gekeurd. Keurmeester 1 heeft een totaal van $47 \times 3 = 141 \times 4 = 564$ plus 2 stamharmonie is 566 punten. Keurmeester 2 komt op $48 \times 3 = 144 \times 4 = 576$ plus 2 SH is 578 punten. Ondanks het verschil van 12 punten tussen beide keurmeesters durf ik te beweren dat ze dicht bij elkaar zitten in het waarderen en keuren van deze vogels. Het verschil blijft jammer.

Gebruik nieuwe keurlijst.

Opnieuw keuren beide keurmeesters dezelfde vogels, opnieuw zijn zij het eens over kwaliteit en zanglust en hoe bestaat het, opnieuw verschillen zij bij de beoordeling van twee toeren. In het voorbeeld bij de oude keurlijst hebben beide keurmeesters zich de vraag gesteld of de kwalificatie "goed" boven of onderin de range moet zitten. Bij de een midden (5) en bij de ander hoog (6). Opnieuw de vraag, maar nu hebben zij een andere keuze. Het maximale aantal te behalen punten is 27. De range voldoende loopt van 1-9, de range goed van 10-18 en de range zeer goed van 19-27. Het zou kunnen dat de beoordeling nu het volgende resultaat oplevert: keurmeester 1 kent 15 punten toe (midden 13,14 of 15) en keurmeester 2 kent 16 punten toe (hoog 16, 17 of 18). Het eindresultaat is dan verkleind van 12 punten tot 4 punten.

Betekent dit dat bij de nieuwe keurlijst de verschillen altijd kleiner zullen worden? Nee, dat hoeft zeker niet. Wel is het effect van de vermenigvuldiging verdwenen, dit kan een voordeel zijn.

Dan inzoomen op de veranderingen op de nieuwe keurlijst.

We hebben de chor er als aparte, zelfstandige toer bij gekregen. Op de huidige keurlijst zijn de knor en de chor gekoppeld. Een toer die niet zoveel bij onze vogels is te horen. De gevolgen zullen dus niet zo groot zijn.

Staahtonen.

Op de oude keurlijst kunnen deze tot 6 punten krijgen en als er sprake is van tonken, is het maximum 9 punten. Op de nieuwe keurlijst zijn de tonken verdwenen, maar blijft de toer met maximaal 27 (9x3) punten te waarderen.

Fluiten.

Op de oude keurlijst kunnen deze tot 6 punten krijgen en als er sprake is van soeten, is het maximum 9 punten. Op de nieuwe keurlijst zijn de soeten verdwenen, maar blijft de toer met maximaal 27 (9x3) punten te waarderen. Staahtonen en fluiten zijn hiermee qua waardering op het niveau van de hoofdtoeren gekomen. Voor beide toeren geldt de verdeling bij voldoende (1-9), bij goed (10-18) en bij zeer goed (19-27)

Dat de **woeten** van de nieuwe keurlijst zijn verdwenen, zal waarschijnlijk niemand vreemd vinden.

Dan nachtegaalaccent.

Op de huidige keurlijst vaak een bron van discussie en onbegrip, maar nu deze gaat

verdwijnen, zal hier mogelijk de meeste discussie over worden gevoerd.

Reden voor deze discussie kan zijn het idee dat we hiermee verlies lijden ten opzichte van de huidige keurlijst. Bij invoering van het begrip nachtegaalaccent was de achterliggende gedachte hiermee de vogels met een geslagen lied hoger te kunnen waarderen. Het effect is achterhaald. Er zijn heel veel waterslagers met een geslagen lied, veel minder hebben een rollende structuur. Ruim 10 jaar geleden was er discussie of het niet zinnig zou zijn een standaard en keurlijst voor de rollende structuur te ontwikkelen. Gelukkig is die discussie tijdig gestopt.

Misschien wel mede daardoor is de rollende structuur nog wel aanwezig, maar zeker niet meer op een manier dat de term "bedreigend" moet worden gehanteerd.

Ondanks verdwijnen van het BEGRIP (II) nachtegaalaccent blijven we waterslagers vragen die in hun lied nachtegaalaccenten hebben. Omdat nachtegaalaccent een begrip is en geen toer, kan er op basis van de zangtheorie geen discussie over worden gevoerd. Dat is in de praktijk duidelijk merkbaar. Ken je het lied van de nachtegaal, dan heb je enige voorsprong op anderen die het lied nooit hebben gehoord. Is een nachtegaal dan zo mooi? Dat kan zeker, maar even zo vaak hoor je minder mooie en zelfs heel leuke toeren in de natuur.

Waar we het wel allemaal over eens zijn, is het feit dat de nachtegaal zijn lied geslagen brengt. We hebben het vanaf nu alleen maar over waterslagers met een geslagen lied. Deze vogels zullen hoger in punten komen dan de vogels met een rollende structuur. Dat is een van de uitgangspunten geweest bij de gezamenlijke discussies die we hebben gevoerd met onze collega's van de Algemene Nederlandse Bond van Vogelhouders, is het verdwijnen van het nachtegaalaccent een verlies?

Ik weet het niet, in het begin twijfelde ik sterk en zat vaak aan de kant van de tegenstanders. Waarop dat gevoel gebaseerd was, werd na enige tijd duidelijk. Uiteraard historische nostalgie wellicht. Onze leermeesters en mentoren die de invoering nodig hadden om tot de waterslager van nu te komen. Het feit dat je in de opleiding werd bestookt met zaken rond het nachtegaalaccent, de jaarlijkse tochten met collega-keurmeesters door duinen en bossen om naar nachtegalen te luisteren, dat alles speelt mee. Daarbij durf ik me te scharen in het kleine groepje personen dat in staat is een goede omschrijving van het begrip nachtegaalaccent te geven. Maar dan de realiteit en de praktijk. De dis-

cussies over nachtegaalaccent, het onbegrip, soms de uitspraken van kwekers, liefhebbers en ja, ook van keurmeesters. Ik kreeg er wel eens kromme tenen van. Voor vele kwekers zijn de punten voor nachtegaalaccent een waar mysterie, slechts enkelen kunnen het waarden en begrijpen.

Bij de discussies over de nieuwe keurlijst ging het vaak over nachtegaalaccent. Deze discussies en de mogelijkheden die de lijst biedt, hebben mij over de streep getrokken.

Ik durf de stelling aan dat we de keuze voor de slagvogel met de nieuwe keurlijst beter en consequenter kunnen maken dan op de huidige lijst waarop nachtegaalaccent staat. Daar mag u mij de komende jaren op afrekenen. Bij de lay-out van de nieuwe keurlijst hebben

we rekening gehouden met het keuren van stellen. Het vragen van stellen op (zang)wedstrijden is nog niet algemeen, maar wel een grote wens van veel liefhebbers.

Bij de Algemene Nederlandse Bond van Vogelhouders is het keuren van stellen wel vrij algemeen. Het verschil tussen beide bonden was het toekennen van punten voor stelharmonie, dit als vergelijking met stamharmonie. Ook hier is een gezamenlijk besluit genomen door stelharmonie op de keurlijst te vermelden. *Misschien een uitdaging aan de waterslagerkwekers van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers een officieel voorstel in te dienen om het vragen van stellen, voorlopig alleen bij de zang, mogelijk te maken.*

Als laatste besluit kan ik melden dat het de bedoeling is de strafrubrieken wat nadrukkelijker te gaan gebruiken. Niet direct om strafpunten toe te kennen, dat kan zonnig in een later stadium. De bedoeling is aan de kweker mee te geven welke fout(en) in het lied van zijn vogels voorkomt(en) door het onderstrepen van de negatieve toer(en).

Volgende keer wil ik ingaan op de technische dagen die we gaan houden waarbij de waterslagerkeurmeesters van beide bonden aanwezig zullen zijn. En op nut en noodzaak van een standaard voor de waterslager op COM-niveau.

Bert Renes,
voorzitter KMV Zang

Harm Koster overleden

We hebben het al lang zien aankomen, maar het blijft een schok. 25 juli is Harm Koster overleden. Waarschijnlijk door verplaatsing naar een ander verzorgingshuis waren we het contact met Harm kwijt. Ook het bericht van zijn overlijden bereikte ons op een tijdstip dat we niet in staat zijn geweest aanwezig te zijn bij het laatste afscheid.

Harm was een echt harzermens, dit ondanks het feit dat Harm aan de wieg heeft gestaan van de introductie van de timbrado in Nederland en van de bijbehorende speciaalclub. Harm was een optimist, had een geweldige humor en kon ook scherp uit de hoek komen. Harm was een goede leermeester die zijn kennis ter beschikking stelde aan iedereen die dat wilde. Harm was in staat zijn kennis goed over te dragen, omdat hij de gave had "het uit te kunnen leggen" en begrijpelijk te maken. Daarbij was Harm een prettige collega-keurmeester.

Harm is in 1956 bij de Algemene Nederlandse Bond van Vogelhouders harzerkeurmeester geworden. In 1972 is hij geslaagd als COM/OMJ-keurmeester sectie A. In 1985 maakte hij de overstap naar de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. In 1990 is Harm geslaagd als timbradokeurmeester en in 1993 werd Harm COM/OMJ-keurmeester sectie C.

Om allerlei redenen zullen we Harm missen.

VAN KEULEN KOOIEN
• BROEDKOOIEN • VERKOOPKOOIEN • ZIEKENKOOIEN • VOGELPOSTERS •

Van Keulen heeft een uniek kooienprogramma voor de liefhebber en de handelaar. Uitgebreide informatie staat in de gratis folder die u bij ons kunt aanvragen.

VAN KEULEN

Ambachtsweg 20
7442 CS Nijverdal
Tel: 0548 - 612 452
Fax: 0548 - 611 155

WWW.ANIMALPOSTERS.NL • E-MAIL: INFO@ANIMALPOSTERS.NL

HOOGVEEENSE VOGELMARKT

ZONDAG 30 september 2007

In Manège de Buitenvijk,
Stuifzandseweg 59A, 7934 PN Stuifzand
2500 m² tochtvrije, verwarmde ruimte
OPENINGSTIJDEN: 9:30 - 14:00 uur
HANDELAREN van 7:00 - 9:00 uur binnen
Inlichtingen 0528 - 241347 en 0528 - 221557

Vogelvereniging
"FAUNA"

HOOGVEEEN
en omstreken

Reserveren vanwege grote belangstelling gewenst. U vindt ons via A28 afslag nr 27. (Afslag Fluitenberg), ga richting Hoogeveen, ga bij 2 stoplichten recht door, dan op 2e Rotonde links (richting Stuifzand) na 500 meter links is de vogelmarkt.

Volgende markt 3 februari 2008

Over kanaries gesproken

Konyx kanarie

Weer iets nieuws aan de sterrenhemel zal men zeggen. En dat is ook zo. Maar zolang wij vogels kweken, zal dit ook zo blijven. Alleen komt de vraag naar voren of dit daadwerkelijk een aanwinst is voor onze hobby. In het verleden zijn vaak nieuwe kleurslagen gekweekt die later weer werden geschraapt, omdat deze de kritiek van mooi en herkenbaar zijnde niet konden weerstaan. Dit is dan ook de reden dat men nu zegt: "Het is niet toegestaan te kweken met mutatie x mutatie". Een andere reden is het niet zuiver houden van de bestaande kleuren. Maar als we teruggaan in de tijd, dan moeten we concluderen dat we ± 100 jaar niets anders hebben gekweekt dan met mutaties onderling en zo tot de hedendaagse kleurenschaal zijn gekomen. Voor de liefhebber(s) die de bestaande kleuren zuiver wil(len) houden, is er ruimte genoeg.

Vererving

Uit de koppeling zuiver kobalt x zuiver onyx

kweekt men klassieke vogels split voor kobalt en onyx. Het jaar daaropvolgend kan men door deze jongen onderling te koppelen konyxen verwachten.

(Zie foto 1a en 1b.)

De vererving kobalt en onyx is t.o.v. de wildvorm recessief en autosomaal, maar onderling van elkaar vererven ze intermediair. Het zou kunnen zijn dat de kobaltfactor in de broek domineert en de onyxfactor op kopje en rugdek. Dit is mijn idee waarover gedacht kan worden. Eventuele suggesties zijn welkom naar het e-mailadres aan het einde van dit artikel.

In deze vogel zitten de kenmerken van de kobalt (doorgekleurde broekveren) en de kenmerken van de onyx (donkergrijs melanine tussen de bestreping en op kopje doorlopend in de driehoek schouders en nek). Deze vogel is niet kobalt en niet onyx, vandaar ook niet de naam **kobalt onyx**, maar hij bezit wel kenmerken van beide vogels. Deze vogel is een samenvoeging van kobalt- en onyxkenmerken. Vandaar ook de samenvoeging

tot de naam **konyx**. De konyx kan gekweekt worden in de lipochroom- kleuren wit, geel of rood. Het bruin dat bij de kobalt aanwezig is, zal plaatsmaken voor het zwartgrijs in deze vogel, vleugel- en staartpennen zijn goed zwartgrijs tot zwart doorgekleurd.

In de toekomst hopen we het melanine tussen de rugbestreping te optimaliseren, zodat er geen contrast ontstaat met de bestreping. (Zie foto: 1b.)

Door goed doorgevoerde selectie zal deze mutant een prachtige verschijningsvorm krijgen. Veelal wordt gezegd en geschreven dat de kobaltfactor een plusmutant is en dat de donkere broekveren het gevolg zijn van een toename van bruin phaeomelanine.

Microscopisch heb ik kunnen vaststellen dat er in de baardjes en haakjes van de broekveren geen melanine aanwezig is (zie foto: 2a), hoewel de schacht in de vleugelpennen meer melanine bezit. Bij een klassieke bruinwit is dit duidelijk wel te zien.

(Zie foto: 3a.)

Op dit moment zijn er al kobalten met doorgekleurde broekveren die geen bruin phaeomelanine meer in hun rugdek laten zien. Mijn inziens denk ik meer aan een structuurwijziging in de bevedering.

(Zie foto: 4a.)

Met de samenvoeging van beide kleurvarianten, die niet door iedereen als positief wordt aanvaard, meen ik toch dat we hiermee een nieuwe kleurslag zullen creëren die zijn weerga niet kent.

P.S. In het vraagprogramma NBvV geldend voor tt- seizoen 2007/2009 is opgenomen hoofdgroep 28 combinatie van factoren. Factoren moeten wel duidelijk herkenbaar zijn in de combinatie.

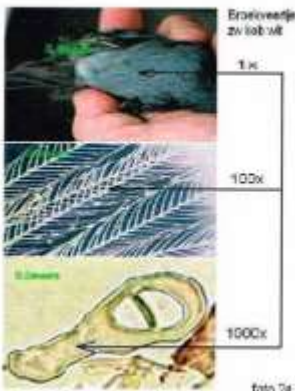
Tekst en foto's: stef.smeets@home.nl
© Stef. Smeets.

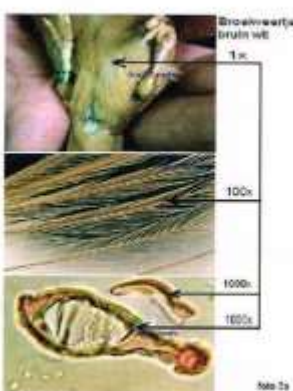
1a

1b

2a

3a

4a

foto 4a

use!

De,

Gouldamadine

foto: Peter Oudehaken / van de Bijl

Van alle soorten Australische prachtvinken behoort de gouldamadine door zijn kleurschakeringen wel tot de kleurrijkste en meest fascinerende. Zoals bekend zijn van deze prachtige vogels al vele kleurmutaties ontstaan, teveel om in dit artikel te beschrijven. Ik wil me dus beperken met een algemene beschrijving over de zwartkop- en de roodkop-gouldamadine die deze maand onze kalender sieren.

Gouldamadines, en dan hoofdzakelijk de zwartkop-, roodkop- en zeer zelden de geelkop- gouldamadines komen van oorsprong uit Noord-Australië. Daar vinden we ze in de nabijheid van water van de open grasrijke streken en dan bij voorkeur in eucalyptus-savannen. Voor een deel ligt hun broedgebied in het Kimberleygebergte. Deze landstreken worden tot de heetste streken van het zuidelijke halfrond gerekend met maximumtemperaturen tussen de 40o en 45° C. Zelfs tijdens de regentijd worden nog temperaturen van 30o tot 35° C gemeten.

's Nachts daalt de temperatuur slechts zelden onder de 20° C. In het zuidelijke verspreidingsgebied is de afkoeling gedurende de regentijd groot, zodat de temperatuur tot onder de 15° C daalt. Niettemin ligt ook in deze streek de temperatuur tijdens het broedseizoen steeds boven de 22° C. In Australië bouwen de vogels hun nest vaak in verlaten nestholten van parkieten of andere holenbroeders. Een enkele keer vindt men natuurlijke nesten in lage struiken of tussen het hoge gras. In dat geval zijn ze vaak slechts half afgebouwd. Door het ontbreken van voldoende doelmatige broedgelegenheden komt het regelmatig voor dat meerdere paartjes in één nest broeden. Na de regentijd hebben de vogels hun nest gereed en zoeken tussen de weelderig groeiende vegetatie naar de diverse onrijpe graszaden om hun jongen te voeren. Er worden meestal 5-6 witte eitjes gelegd. Deze worden afwisselend door man en pop gebreed en na ongeveer 14 dagen komen ze uit. In het wild worden de jongen hoofdzakelijk met dierlijk voedsel grootgebracht. Vooral in het begin van de broedtijd maken de gouldamadines jacht op vliegende termieten. Op bepaalde tijden voeden ze zich hoofdzakelijk met insecten die ze in de vlucht vangen.

Als sociale en vreedzame vogels houden gouldamadines van gezelschap en zoeken elkaar dan ook vaak op. In de natuur leven zij in grote groepen bij elkaar. De mannetjes vechten niet met elkaar en zelfs in het broedseizoen leeft de groep vreedzaam samen. Bij voorkeur is het dus beter een groepje van deze fraaie vogels te houden dan een paartje of enkeling. Zodra de vogels broedrijp worden, bemerkt men dit aan het gezang van het mannetje, dat hij de gehele dag ten gehore brengt. Uiterlijk is de broedrijpheid bij beide vogels duidelijk te zien aan de kleur van de snavel. Was deze voordien min of meer vuilwit, nu wordt hij bij de man iets donkerder met een duidelijke rode punt aan het einde van de snavel. Bij het popje wordt hij loodkleurig. Zoals gezegd hoort men het mannetje regelmatig zingen en ziet men hem op zijn zitstokje baltsen om zijn popje het hof maken. Dit is het mooiste moment om naar te kijken. Het mannetje zet zijn kop- en borstveren op en richt zich op in verticale stand. Dan maakt het mannetje met zijn kopje trillende op- en neergaande bewegingen die steeds sneller worden. Vervolgens wordt het hele lichaam in een verticale stand gebracht waarbij de staart naar beneden gericht is. Hierna brengt hij een zacht gezang ten gehore en begint te dansen.

Met op- en neerwaartse bewegingen laat hij een prachtige dans zien aan zijn uitverkoren vrouwtje. Zodra het vrouwtje hiervan onder de indruk komt, plaatst zij zich tegenover hem, waarbij zij haar kopje iets naar beneden houdt. Naarmate de broedrijpheid zich verder ontwikkelt, wordt het mannetje drukker in zijn uitingen, terwijl het vrouwtje in de houding hiervoor omschreven nu haar staartje laat trillen. We kunnen hierdoor vaststellen dat de tijd van een legsel te verwachten is en niet lang meer zal uitblijven. Van de paring zelf krijgt men maar heel weinig te zien, daar dit altijd op het nest plaatsvindt.

Als nestgelegenheden kunnen we de vogels nestkassies met een afmeting van 10x10x15cm geven. De nestopening dient een doorsnede te hebben van minimaal 4,5cm. In het nestkastje kun je zelf het beste een voorgevormd nestje aanbrengen van droog gras of kokosvezels. Als nestmateriaal wordt gaarne gebruik gemaakt van dor gras, waarbij ze de voorkeur hebben voor donkere stengels. Bij de nestbouw sleept het mannetje met grote voortvarendheid het nestmateriaal aan en bouwen beide in het kastje het nest af.

Het popje begint meestal bij haar 4e eijte te broeden. Overdag wordt er afwisselend door het popje en het mannetje gebreed, 's Nachts wordt door een van beide vogels gebreed, terwijl de andere dicht in de buurt aanwezig blijft. Nestcontrole moet wel enigszins beperkt blijven. Probeer dit te doen als de ouders van het nest zijn, dan blijven ze rustiger en beperk je de kans dat ze definitief het nest verlaten.

Als de eitjes na ± 14 dagen uitkomen, zijn de jongen vleeskleurig en kaal. Twee dagen na het uitkomen van de eitjes zijn de bedelgeluiden van de jongen duidelijk hoorbaar. Na ongeveer 24 dagen vliegen de jongen uit. De eerste nachten keren ze nog terug naar het nest. Het is wel verstandig om in de eerste dagen na het uitvliegen, de jongen met rust te laten. Worden zij verstoord of verontrust, dan kan het gebeuren dat zij domweg in het rond gaan vliegen en is het de eerste dagen met de rust gedaan. Hebben zij de eerste dagen rustig kunnen doorbrengen, dan zullen zij altijd rustig blijven en hebben we aan hen ideale vogels.

Na enkele dagen beginnen de jonge gouldamadines reeds zelf voedsel op te nemen en na de tweede week zijn ze geheel zelfstandig. De jongen worden meestal niet verjaagd door het mannetje, maar toch is het beter hen na de derde week uit te vangen en indien mogelijk naast het verblijf te plaatsen, waarin zij geboren zijn.

Verkeerd is het, althans men neemt hierbij teveel risico, de jongen naar een geheel andere omgeving te brengen. Voor zij tenminste drie maanden oud zijn, kan men dit beter niet doen. Hoe minder er aan de omgeving verandert in de eerste maanden, hoe beter zij deze tijd doorbrengen.

Als alles normaal verloopt, begint na enkele maanden de verkleuring reeds van jeugd- naar volwassen kleed, en het is deze periode die voor jonge gouldamadines gerekend kan worden tot de moeilijkste tijd. Aks voedsel kunnen we een speciaal zaadmengsel voor Australische prachtvinken geven. Verder eivoor, pinky's en buffalowormen e.d. Onbespoten gras- en onkruidzaden zijn onontbeerlijk. Een waarschuwing: let op dat de vogels alleen droge gras- en onkruidzaden krijgen. Komt het nat van buiten vandaan, dan moet je het eerst laten drogen. Jonge gouldamadines zijn zeer gevoelig voor darmstoringen. Mocht men onverhoopt op een gegeven moment aan de jonge vogels zien dat zij darmstoringen hebben, - het nestje is dan vies en nat -, geef dan direct droog nestmateriaal, en onthoud de ouders van alle groenvoer.

Een hulpmiddel hierbij is het altijd voeren van trosgierst, dat een zachtere korrel heeft en daarom door alle vogels graag wordt gegeten.

